

Nowe wytyczne UE w sprawie regionalnej pomocy państwa dla przedsiębiorców

MICHAŁ JASTRZĘBSKI

Z każdej strony przemysł napotyka coraz bardziej rygorystyczne wymogi czy rosnące opłaty, np. za pobór wody, odprowadzanie ścieków, odbiór odpadów. Ponadto, cele klimatyczne Unii Europejskiej będą wymagały znaczących wysiłków ze strony przemysłu, szczególnie z uwagi na konieczność odejścia od wykorzystania węgla. Jakby tego było mało, już odczuwamy wpływ pandemii Covid-19 na gospodarkę, a pomimo wysiłków w zakresie szczepień trudno przewidzieć, kiedy wrócimy do normalnego życia. To wszystko sprawia, że znalezienie źródeł finansowania nowych inwestycji nie jest błahostką.

Dla wielu przedsiębiorców chęć budowania i prowadzenia działalności nie wynika jedynie z pobudek finansowych. Wspieranie lokalnej społeczności czy możliwość tworzenia nowych miejsc pracy na obszarze o niskim wskaźniku PKB na mieszkańca może stanowić istotną motywację w wyborze lokalizacji nowego zakładu, a nierzadko dbanie o poprawę stanu środowiska i rozwój regionu jest dla kierownictwa misją. W Unii Europejskiej od lat funkcjonują mechanizmy wsparcia, promujące działania, które mają na celu wzmocnienie gospodarki i poprawę poziomu życia na mniej zamożnych terytoriach, poprzez umożliwienie pomocy państwom członkowskim w finansowaniu niektórych inwestycji przedsiębiorstw. Nowa odsłona wytycznych w sprawie regionalnej pomocy państwa dotyka również kwestii związanych z transformacją w kierunku neutralności klimatycznej, dlatego warto zainteresować się tym dokumentem i jego znaczeniem dla pomocy publicznej w Polsce. Tym bardziej, że pomoc regionalna nie wyklucza korzystania z innych źródeł pomocy przy realizacji tego samego projektu inwestycyjnego.

Pomoc regionalna to rodzaj pomocy państwa, której podstawą prawną jest art. 107 ust. 3 lit. a) i c) „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” [1], stanowiący że:

Za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana:

a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów, o których mowa w artykule 349, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej;

c) pomoc przeznaczona na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

Od 2014 r. wsparcie w ramach pomocy regionalnej funkcjonuje na podstawie „Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020”. W 2019 r. Komisja Europejska przeprowadziła ocenę ram takiej pomocy, aby określić, czy wytyczne są w dalszym ciągu odpowiednio dostosowane do potrzeb. Analiza wskazała na konieczność wprowadzenia korekt, które pozwolą lepiej dostosować się do zmian gospodarczych, a także uwzględnić nowe koncepcje Unii Europejskiej – „Europejski Zielony Ład”, „Nową strategię przemysłową dla Europy” czy „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”. Nowe wytyczne objęły także przepisy dotyczące udzielania wsparcia w ramach „Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji” (FST), który jest jednym z kluczowych elementów niezbędnych do realizacji celu UE – osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. [2].

Zasady określone w „Wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020” powinny już wygasnąć 31 grudnia 2020 r. Jednak z uwagi na konieczność zapewnienia odpowiedniej przewidywalności i pewności prawnej w czasie prowadzenia procesu nowelizacji, w komunikacie z 8 lipca 2020 r., Komisja przedłużyła do 31 grudnia 2021 r. obowiązywanie tego i kilku innych dokumentów.

19 kwietnia br. Komisja Europejska przyjęła nowe, zmienione wytyczne, które mają obejmować lata 2022-2027.

W zakresie pomocy regionalnej funkcjonują programy pomocy inwestycyjnej oraz programy pomocy operacyjnej [3].

Pierwsza grupa obejmuje: wsparcie przyznawane przedsiębiorstwom na utworzenie nowego zakładu, zwiększenie zdolności produkcyjnej, dywersyfikację produkcji na wyroby dotychczas niewytwarzane przez zakład lub generalną zmianę całościowego procesu produkcji, jak również zakup aktywów zamkniętego zakładu lub takiego, który byłby zamknięty, gdyby zakup nie nastąpił.

Za pomoc operacyjną uznaje się wsparcie mające na celu zmniejszenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa. Dotyczy ona obszarów, gdzie sama pomoc inwestycyjna nie jest wystarczająca do ich rozwoju, a działalność przedsiębiorstw jest utrudniona, z uwagi np. na uwarunkowania topograficzne, klimatyczne lub zagrożenie wyludnieniem regionu.

Mgr inż. **M. Jastrzębski**, specjalista w Sekcji Papieru, Stowarzyszenie Papierników Polskich, Pl. Komuny Paryskiej 5a, 90-007 Łódź